

Ryg mod Ryg. Hvis der er noget Lysglimt i den Agrartaage, der spreder sig ud over disse Organisationer, er det utvivlsomt det, at Tanken om Samfærdighedsmidlernes Udvikling bliver opretholdt og holdt i Ære som det bedste Forsvarsvaaben i Konkurrencekampen med Udlandet. Derfor mener jeg, at Landstinget — og man kan gerne sige Rigsdagen i det hele, thi man kan være tryk for, at Folketinget vil vise Samvirken i denne Sag — at altsaa Rigsdagen er inde paa den rette Vej, hvis den nu vedtager, at der skal nedsættes en Kommission til Statsbanedriftens Ordning med det Formaal at bringe den op i Højde med Tiden. Men medens jeg fuldt takker og anerkender den højtærede Ministers Tilslutning til Forslaget og hans Vilighed til at sætte sig i Spidsen for Sagen, mener jeg paa den anden Side, at Rigsdagen vil have Krav paa den ærede Ministers Tak, fordi den har taget Initiativet i denne Sag, skønt det utvivlsomt er Regeringens egen Sag at holde en saadan Statsinstitution i bedste Gang og paa Højde med Tiden og at gaa i Spidsen for Udviklingen.

At denne Betragtning altid har været gældende, kan jeg bevise med et godt Citat af Folketingstidenden for 1879—80, da den daværende Finansminister, det nuværende højtærede 3dje Medlem for 9de Kreds (Estrup) optraadte i den meget interessante Sag angaaende Overtagelsen af de sjællandske Jærnbaner. Der kan ikke føres noget bedre Bevis i den Sag, eftersom det var under dette ærede Medlem som Indenrigsminister i 1867—68, at Statsbanedriften inaugureredes, idet den engelske Drift af de jydsk-fynske Jærnbaner gik over til Statsdrift. Med den ærede Formands Tilladelse vil jeg tillade mig at citere Folketingstidenden for 1879—80, Sp. 6166 nederst, hvor den daværende Finansminister udtalte: „Den Gang man i 1867 bestemte sig til at gaa over til Statsdrift af de jydsk-fynske Baner, var man fra alle Sider enig om, at dersom dette Eksperiment — som et saadant betegnede man det den Gang — skulde have nogen Udsigt til at lykkes, maatte man ikke paa nogen Maade lægge Baand paa Indenrigsministerens Frihed til at ordne Forholdene, saaledes som han ansaa det for hensigtsmæssigt. Jeg vil føje til, at i den Tid af mellem 12 og 13 Aar, som ere forløbne siden, har jo i alt væsentligt den samme Regel været gældende“. Man vil formentlig deraf se, at det har været Opfattelsen, at Regeringen

har forlangt, og Rigsdagen har indrømmet Regeringen saa vel Ordningen som Driften af Statsbanerne; og at denne Opfattelse, dette Eneansvar for Regeringen har været hævdet og hævdet med stor Styrke ned gennem Tiderne, ville de allerfleste ærede Medlemmer af dette Ting kunne afgive Vidnesbyrd om af egen Oplevelse. Men det maa paa den anden Side indrømmes, at ved Statsbaneorganisationsloven af 1892 har Rigsdagen paataget sig et Medansvar for Statsbanernes Drift, og derfor finder jeg ikke, at det er mere end Ret og Skel, at Regeringen og Rigsdagen deler Skam og Skade og søger at hjælpe hen til at bringe noget godt ud af det. Derfor, fra hvilket Synspunkt jeg end vil se Sagen, kan jeg paa det mest indtrængende tilraade, at man vedtager Nedsættelsen af en Kommission; thi som den foreslaas indrettet, vil den have overordentlig stor Sandsynlighed for at kunne gøre nogen Gavn og hjælpe til at bringe Maskineriet i god Gang. Man maa dog ikke skjule for sig selv, at under en bestemt Forudsætning vil man ikke kunne vente fuld Nytte af Kommission, nemlig hvis det ved Undersøgelsen skulde vise sig, at Fejlen i Maskineriets Gang ikke ligger i Maskinens Konstruktion, men i dens Styrelse og Pasning, med andre Ord, hvis det skulde vise sig, at Fejlen ved Statsbanedriftens Væsen ikke er at søge i Loven om Statsbanedriften, men hos de Ledere, der overtog og førte den ud i Livet. I saa Fald vil det være Regeringens udelukkende Sag at handle. Alligevel tilraader jeg ganske ubetinget at nedsætte denne Kommission med fuld Tillid til den højtærede nuværende Minister, at han vil vide i rette Tid at skønne, hvor Fejlen ligger og handle i Forhold dertil, og at han ikke kommer for sent i den Henseende, saaledes at Kommissionen har skønnet og har givet ham Anledning til at tage Initiativet; for saa kan man udsætte sig for det ulykkelige Tilfælde, som en Gang før, ja, maaske mange Gange før er indtraadt i dansk Statsadministration, at Regeringen først saa sent kommer under Vejr med, at den maa skifte Leder af en Statsinstitution, jeg vil f. Eks. sige af det kongelige Teater; at den offentlige Mening allerede forinden er kommen under Vejr med det samme og har stillet Fordringer i saa Henseende. Sker det, maa man finde det naturligt, at der overhovedet ingen Forandring sker; for man maa da have et ilde Begreb om dansk Statsadministration, naar man ikke vil erkende, at den kan